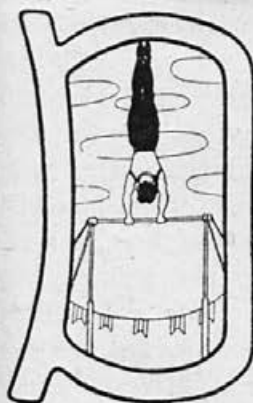




J. PELIKAN — DR. BR. M.:

Naš prvi maj.

(Jedan neodržani govor.)



Dragi moji! Prvi maj je praznik rada, praznik demokracije — bratstva i jednakosti — praznik revolucije. Za to se skupljamo i mi Sokoli na taj dan, da progovorimo o njegovom značaju. Rad, jednakost, bratstvo, sloboda i napredak, to su naša gesla, to su istine, kojima su naši osnivači polagali temelje prvim sokolskim organizacijama u času, kad je u Njemačkoj Karl Marks osnivaio socijalnu demokraciju i kada u Češkoj nije bilo ni spomena o modernom socijalnom gibanju. Taj praznik nismo slavili ranije, jer je bio u prvom redu ograničen na protest protiv političkih nepravda. Osjećali smo i mi te nepravde, na sebi također, ali nismo se smjeli oglasiti, jer nismo političko društvo. Čim je propašću Austrije zadobio naš narod i svi njegovi slojevi potpunu političku slobodu, izgubila je proslava prvoga maja karakter političkoga protesta, dobivši sada karakter idejne manifestacije, i mi tu nesmiijemo manjkati tim prije, jer je 1. maj proglašen praznikom cijele republike.

Temelj proslave je već razjašnjen. Današnji prvi maj je prije svega praznik rada. Rada, koji je temelj života — jer kad rad prestane, pre-

stane i život. Ako prestanu djelovati organi čovječjeg tijela — čovjek umre. Prestanu li djelovati ljudi — umre narod. Svi smo među sobom povezani karikama rada. No rad nije kazna, nije tegotna dužnost siromaka — rad uslov napretka. Ko se uklanja radu, uklanja se svojoj sreći, uništava svoj život. »Samo onaj narod koji radi je zdrav« kaže Tyrš. Ideal mnogih je materijalno blagostanje i dokono uživanje. To je ideal duševne i tjelesne smrti. Danas nam je jednak neprijatelj i onaj, koji živi u slasti i lasti koristeći se tekovinama svojih predja, drugim riječima, koji se uklanja skupnom radu i općem radnom sudjelovanju, kao i onaj, koji se oslanja na potporu radi nezaposlenosti i zato izbjegava rad. Duševni radnik kao i tjelesni, jednako je častan, poštovan i potreban, dotle dok radi. Na pojačanom tjelesnom i duševnom radu položen je temelj Sokola. Rad u Sokolu, jačanje tjela i duše je već jedan jak rad, veseo rad, koga vršimo dobrovoljno pored svojih svakodnevnih dužnosti zato, da bi pojačanom djelatnosti ojačali narodno zdravlje. I zato kao iskreni pristaše i oduševljeni fanatici rada slavimo danas opravdanije od ostalih — prvi maj — kao praznik rada.

Prvi maj je takodjer praznik jednakosti svih ljudi. Tu nam se opet javljaju dva puta, po kojima se ide. Ima ih mnogo, koji kliču jednakosti, a sva preimućva čovjeka svode na materijalna dobra, imovinsku jednakost smatraju idealnim stanjem. Tako mi jednakost ne shvaćamo. Život čovjeka neda se proračunati na izvjestan broj kruna zarade uz izvjestan broj radnih sati. Za nas je temelj jednakosti ljudi, jednakost i istovjetnost uslova za svakoga u borbi za opstanak. Medjutim, dok propagatori imovinske jednakosti redovno svojim imetkom nadmašuju onaj svojih slušalaca, dotle je u Sokolu provedena potpuna jednakost svih do krajnjih konsekvencija. Osobna imovina, socijalni položaj, lična sposobnost, odlikovanja, i sl. ne odlučuju kod izbora načelnika i prednjaka, nego samo kvalitet i količina izvršenog rada te stručna sposobnost. Gdje ima više jednakosti nego tamo, gdje je priprost radnik vodio odjel u kom je vježbao kao bivši univerzitetski profesor sam sadanji naš predsednik republike, gdje ima više jednakosti nego tamo, gdje ga ni njegov odlično znanje ni duboka mudrost ni iskreno oduševljenje nije doneslo do višeg odjela, ni za korak dalje, ni na čelo društva, kad nije imao vremena, da se stručno spremi u gimnastičkim pitanjima.

Imovinska jednakost nije nikako ideal jednakosti. Ima nešto više od toga. Mi u Sokolu radimo svom snagom na tom, da ujednačimo sve slojeve i klase, da bude samo narod, jedan, velik, moćan i — **bratski**. Za nas bratstvo nije gola fraza, za nas znači bratstvo uzdići više suncu istine, ljepote i dobrote onoga koji je poznanju i razumu više. Za nas je bratstvo ljubav, bratstvo i jednakost, bratstvo je združenje onih na putu istom cilju. I zato ne razumijemo i nećemo razumjeti, da je potrebno i

važno voditi borbu medju pojedinih klasama, jer ta borba nije nigdje i nikad klasna, jer svi koji ju vode, pripadaju svim borećim klasama. Samo je jedan kvas u narodu, kvas ideja, razlika puteva. Ta danas vode klasnu borbu na strani potlačenih kapitalisti, a boj kapitala protiv proletera vode duševni radnici — proleterii. Mi volimo borbu za ideje, jer borbom dolazimo u zatišje istine, samo borbom rastemo i jačamo, jer za podlogu enakog početka hoćemo da imamo istinu izvan i umutra, jer ona je jedino tlo, na kom stoji svaki borac, i za koju pada čašćen od prijatelja i neprijatelja. U istini se sastajemo svi zato je ona temelj i mati jednakosti. Podji za istinom i pravednošću, doći ćeš do jednakosti ljudi.

Prvi maj je osim toga i praznik revolucije.

Revolucija, to je nasilan pokušaj, da se pridobije vlada i vanjska sila te pobjeda ideja, koje su dotle bile potlačene. Prvi maj je praznik revolucije, jer se na taj dan sjećamo i sjećaćemo se dana, kad smo se silom suprotstavili sili, pretrgli veze, koje su vezale narode i čovječanstvo. Na taj praznik se pored toga zavjerujemo, da ćemo opet stati jedan do drugoga protiv svakog nasilja, enakoj prevlasti manjine nad većinom, došla ta odakle bilo. Zavjerujemo se, da ćemo braniti svoju mladu slobodu svim silama ne izuzevši ni nasiljem, ako bi ju se nasiljem napalo.

To je značenje ljetosnjeg prvog maja. Prvi maj ima za nas Sokole stalan i dubok značaj. Mjesec maj je ono godišnje doba, kada uslijed tajanstvenog upliva sunčanih zraka probudjeno počne klijati novo krasno živovanje na zemlji, je ono doba, u kome priroda uči čovjeka o neprestanom mijenjanju, neprestanom krušenju života, djelovanje, koje po našem pojimanju ne pozna kraja ni prestanka.

To je ono veliko i neprestano gibanje i kretanje, koje dopire do nas sileći nas da neprestano radimo na predanom i ustrajnom poslu za poboljšanje života na zemlji svoga i drugih.

Proljeće nas potsjeća na temeljne nauke našega Sokolstva, jer one su izvedene iz velikoga, ljepoga, i tajinstvenoga prirodnoga života. I ako jednoga zove prvi maj u hram ljubavi, drugoga pod zastave političkih stranaka i u vrtlog klasnih borbi, kliče takodjer i nama jasno i razumljivo:

»Budi uvijek i svagdje Sokol!«



Pesem dobrovoljcev.

(Konec.)



vedeli smo pozneje, v kakšnih skrbeh je bila vsa posadka v Stoccareddu. Ali je patrolja zunaj? Saj patrolja ne sme peti! Patrolja ni in bi tudi ne pela. Kdo je slišal kdaj, da bi hodili vojaki pred lastno fronto prepevat? Ali so Italijani? Italijani ne znajo češki... Morebitj so se naučili češke pesmi...! Ne, ni mogoče, — Čehi so! In kaj je rekel ta-le zunaj, ki se je priplazil do zidu? Da so Čehi, kaj ne, in da se nam ni treba bati? Kako bi se ne bali, ko pa ne vemo, kdo so! Kaj hočejo od nas? Ali naj vržem bombo? Ne, ne! Granate so držali v rokah, a roke so se jim tresle.

Narednik Mlejnek se je zopet oglasil. S svojim otroško mehkim glasom jih je tolažil in pozival, naj se ne boje. »Mi smo legionarji,« je pravil, »sami Čehi in Srbi ki smo prišli sedaj na to fronto na Col del Rosso. Zvedeli smo, da ste tukaj vi od 12. polka, Čehi, zato smo vas prišli obiskat, da vas vprašamo, kako dolgo še nameravate služiti Habsburgu in Nemcu.

Narednik je utihnil. Zbor zadaj ob cestnem zavinku je sledil področniku Veselku, ki je v svojem humorju intoniral »Kdyz jsme se tak sešli, kamarádi«, takoj nato pa drugo poskočno, splošno znano pesem o »roztomili Baruški«.

Glava ob belem zidu se je zopet pokazala in se polagoma dvigala. Ogleduje se, išče nas z očmi, išče onega, ki govori tik pod njim, in se zopet ogleduje. Razoglava je.

Tam zadaj za hišo nekdo prihaja. Korake slišimo celo mi v tej tišini. Podčastnik je, nadzorovalni organ. Zvedeli smo pozneje, da je priteknel iz sosednega odseka, ko je slišal petje.

Čakali smo dalj časa molče, vedoč, da nam kmalu odgovoré.

Odgovor smo dobili, a takega nismo pričakovali.

V podčastniku se je javila avstrijska službena vest. Ko je slišal, da so zunaj pevci-legionarji, je zaklical glasno:

»Halt! Wer da?«

»Ne delaj neumnosti!« mu je odgovoril Mlejnek češki, polglasno.

Takoj nato je priletela preko ograje ročna granata starejšega avstrijskega tipa, padla baš na Zavadila, dolgega legionarja, ležečega v jamici nekaj korakov za Mlejnekom. Skočil je Zavadil kakor jelen iz svojega brloga in bil je že zunaj na tleh, ko je počila granata. Niti Zavadilu, niti Janjiću se ni nič zgodilo. Zavadil je zaklel nekaj po bosansko,

kakor je bil vajen, odkar je živel skupno z mojimi Bošnjaki, skočil zopet na dolge noge, zavihtel nekaj v roki in odgovoril srdito:

»Ta je boljša, ta hitreje eksplodira!«

Zagnal je proti zidu ofenzivno francosko bombo in strahovit pok je pretresel zrak. In zopet slišiš Zavadila:

»Jaz ti dam metati granate na Čehe! Tu imaš še eno!«

In spet je udarila bomba ob zid in v istem trenutku se je razlegal nenavaden grom na vse strani.

V tem so jele pokati avstrijske puške na petih, šestih mestih, iz Stoccaredda so odgovarjali z granatami in morali smo hiteti, da rešimo Mlejneka, Zavadila in Janjića. Zavadilov pobratim Matjátko je bil prvi pri njih. Borba je trajala samo dobro minuto in avstrijsko oporišče Stoccareddo je bilo izpraznjeno, mirno. Zavadil je sedtj še bolj rolnel nad svojimi avstrijskimi rojaki:

»Tega vam ne odpustim! Tako lepo smo vam zapeli, vas lepo pozdravili, vi, Čehi, pa mečete bombe? Vi niste Čehi, vi ste lopovi avstrijski. Nobenega rojaka ne poznam več, z nobenim Čehom ne bom imel več usmiljenja.«

Zmerjal jih je še dolgo in se ni mogel pomiriti.

Prešteli smo se in se vračali previdno čez Val Scura na rebro pod Coll d' Echele.

V sosednih odsekih so jeli svetiti avstrijski reflektorji. Posamezni strelji so se bliskali tupatam. Tudi globoko pod nami na dnu Frenzelske soteske je fronta oživila.

Postali smo pri ležečem ogromnem deblu stare hojke, opazovali življenje v preplašeni avstrijski fronti. Počivali smo in — jeli zopet prepevati. Reflektor nas je iskal, toda zaman. Bil je preslab, da bi nas mogel kdo razločevati od senc v redkem gozdiću. Avstrijski žrapnel je zablodil daleč preko nas na desno, drugi še dalje. Dali smo črnogorsko »Onam onamo« in za njo še enkrat češko »Kje dom je moj«.

Oživilo je zopet med poslušalci — avstrijskimi branitelji pri Stoccareddu. Oni, ki so pred 10 minutami še streljali na neznanega nasprotnika, poslušajo zopet, poslušajo mirno, morebiti bi radi zapeli z nami. Noben strel ne moti več krasote slavnostnega trenutka.

»Na svidenje jutri! Lahko noč!« smo jim klicali in šli polagoma nazgor, na svoje oporišče. Opravili smo za danes. Zadovoljni smo bili z uspehom, dasi smo se nadejali mirnejšega poteka akcije.

Ob 2. uri po polnoči smo dospeli na svoj vrh. Na »slovanskem oporišču« je čakalo več častnikov III. bataljona 33. laškega polka, ki so opazovali naš napad na Stoccareddo in poslušali naše pesmi. Ta način vojskovanja jim je bil povsem nov. Slišali so vse jako dobro, bilo je baje take lepo!

»Kdo je tam?« nas je ustavila naša lastna straža pod oporiščem, ko smo se približali.

»Cento!«

Cento (laški = sto) je bila parola legionarske čete vse dni, dokler smo vršili službo v tem odseku. Četa je štela namreč 100 mož. Izbrali smo si to besedo, ker si jo je vsakdo lahko zapomnil in ker so nas tako z lahkoto spoznavali Lahi in Francozi.

Poročali smo o akciji in moštvo je šlo spat. —

Pravi uspeh naših pesmi se je pokazal šele drugi dan, v naslednjih dneh.

V 12. avstrijskem polku se je takoj raznesla vest, da so Legionarji tu. Iz Rusije? Iz Amerike? Vseeno, tukaj so, javili so se. In pričeli so se tajni, a burni razgovori med zavednimi češkimi vojaki, ki so obžalovali neprevidnost posadke v Stoccareddu. Kaj sedaj?

V nedeljo 31. marca zarana smo še spali vsi v »slovanskem oporišču« razen jutranjih straž. Tu je preskočil prvi Avstrijec ograjo pri Stoccareddu. Bilo je jasno videti, kako se je razgovarjal še s svojimi tovariši, nato se je pa spustil v tek po razriti poti, ki vodi gor k nam, v laško linijo. In tu je ustrelil nekdo z vrha Col del Rosso. Naš stražnik je videl, da se je sočasno s strelom prevrgel avstrijski begunec in se dolgo ni več ganil. Francoski »chasseur« (strelec) pri strojni puški, ta nesrečnež, je bil pomeril kakor za šalo svoje dalekonosno precizno orožje in stavil s svojim tovarišem, da pogodi »boša« — dezerterja.¹ In pogodil ga je na dober kilometer daleč, slučajno morebiti, a dobro.

Poslali smo ponj. Podporočnik Koboutek je vodil posebno patroljo in najmočnejša naša dečka, Valter in Matjátko, sta prinesla prvavečega Avstrijca na Col d' Echele.

Imenoval se je František Zámečnik, bil je od 10. čete, III. bataljona, 12. strel. polka. Imel nam je povedati, da pridejo ostali za njim, takorekoč vsa posadka odsek Stoccareddo. Slišali so naše pesmi, sklenili so da zapuste avstrijsko vojsko in se pridružijo nam, borcem za osvoboditev svojega naroda.

Naslednjega jutra so zapustili Zámečnikovi tovariši avstrijsko črto. Najprej je tekel jeden, za njim je prihajala cela skupina ostalih, 10 mož

12. polk ni imel več obstanka v tem odseku fronte. Avstrijsko vojno poveljstvo ga je potegnilo iz fronte. Premetavanje nezanesljivih slovanskih polkov je bilo strašno neprijetno.

Velike so bile posledice pesmi dobrovoljcev.

Čitali smo kmalu nato navdušen članek publicista Achilla Benedetija, moža, ki nikakor ni bil naš prijatelj, in sicer v listu, ki ni bil Slovonom naklonjen, v »Giornale d' Italia« 3. maja 1918, članek o krasoti slovanskih pesmi, o naši pevski akciji 28. marca.

¹ Značilno je za mišljenje francoskega vojaka, ki je nazival vse „les boches“, kar je nosilo nemško ali avstrijsko uniformo, da si ni dal dopovedati, kakšen pogrešek je storil, ker je streljal na poedinca, neoboroženega begunca, ki je že s tem pokazal svoje protinemško mišljenje, da je zbežal iz avstrijske linije. Na dokazovanje, da je Čehoslovak nekaj drugega ko Nемец, je mignil z ramo, češ, to je bil „boch“, ker ima avstrijsko uniformo. „Mi ne poznamo razlike, mi se vojskujemo.“ („Nous faisons la guerre.“)

Na rimskem kongresu začetkom aprila 1918. je izpregovoril ministrski predsednik Orlando k zastopnikom podjarmljenih avstrijskih narodov o tej znameniti akciji, ki je podprla zahtevo čehoslovaških zastopnikov, naj se dovoli organizacija češke legije v Italiji.

Zato gre pesmi dobrovoljcev v Italiji časten spomin v zgodovini narodnega osvobojenja.

Slovensko-hrvatski tolmač.

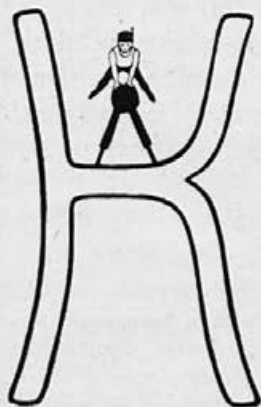
Zvedeli smo = doznali smo; pozneje = kasnije; v kakršnih = u kakovim; skrbel = brigama; ali = je li; zunaj = vani; lastno = vlastitom; ta-le = onaj tamo; bati = bojati; ne vemo = ne znamo; ali naj vržem = hoću li baciti; tolažil = mirio; je pravil = je govorio; vprašamo = upitamo; utihnil = umuknuo; takoj = odmah; poskočno = veselu; splošno = uopšte; ogleduje se = obazire se; razoglava = gologlava; zadaj = straga; dotekel = dotrčao; delj časa = više vremena; molče, vedoč = šuteći, znajući; kmalu = doskoro; vest = savest; zaklical = uskliknuo; Halt! Wer da? = Stoj! Tko je tamo?; neumnosti = ludorija; brloga = ležaja; po bosansko = bosanski; vaje = vičan; odkar = odkad; zavihnel = zamahnuo; pok = pucnjava; zopet slišiš = opet čuješ; jaz ti dam metati = ja ću ti dati bacati; nenavaden = neobičan; jele pokati = počele pucati; hiteti = žuriti se; rešimo = spasimo; rohnel = režao; nobenega = nijednoga; zmerjal = psovao; prešteli smo se = prebrojili smo se; previdno = oprezno; črez = kroz; so jeli = su počeli; tupatam = ovde i onde; soteske = gudure; postali = popostali; hojke = omorike; toda zaman = ali badava; gozdiču = šumici; in za njo = i iza nje; noben strel = nijedan hitac; opravili smo = svršili smo; poteka = svršetka; opazovali = promatrali; bajje = regbi; štela namreč = brojila naime; zapomnil = zapamtio; lahkoto = lakoćom; poročali = izveštavali; moštvo = momčad; šele = tek; tukaj so = ovde su; zavednim = svesnima; obžalovali = sažaljivali; neprevidnost = neopreznost; sedaj = sada; razen = sem, osim; razriti poti = razrovanom putu; stražnik = stražar; sočasno = istodobno; prevrgel = prevrnuo; ganil = maknuo; pomeril = pomerio; in stavil = i okladio se; dopovedati = reći; mignil z ramo = učinio znak ramenom; češ = bajagi, tobože; najmočnejša naša dečka (dual) = najjači naši momci; imenoval = zvao; povedati = kazati, reći; da pridejo = da će doći; sklenili so = zaključili su; zapuste = ostave; nezanesljivih = nepouzdanih; spomin = uspomena; v zgodovini = u povesti.



Iz češčine preložil N. PERKO:

Zakaj sem Sokol?

(Dalje.)



o sem seskočil, je pristopil k meni načelnik in mi rekel polglasno:

»Brat Mrava, prepričal sem se o tebi, da bo iz tebe dober, pravi Sokol in zato pridi jutri zvečer k meni.«

Podal mi je roko, jo potresel in drugi pri drogu zbrani bratje so naredili po njegovem zgledu.

Ne morem popisati, kako vesel sem bil tedaj. Vse te svoje tovariše bi bil poljubil od radosti, toda manjkalo mi je poguma.

Ta dan sem ostal v telovadnici do konca proste telovadbe, in zvedel sem, da se zbirajo bratje v samskem stanovanju

načelnikovem, tam eden čita sokolsko ali drugo zanimivo literaturo, potem pa o tem debatirajo.

Prihodnji večer točno 5 minut pred osmo sem vstopil v stanovanje brata načelnika. Večina bratov je že bila navzoča. Br. načelnik me je pozdravil in mi v svoji mali sobi odkazal prostor na tleh pri oknu. Ob osmih so bili vsi zbrani. Najstarejši so sedeli na zofi, potem na stolah, ostali na tleh, br. načelnik na postelji. Na nočni omarici je stala velika svetilka, pri kateri je čital načelnik. Bral je iz starega letnika časopisa »Sokol« Tyršov članek »Telovadba v estetičnem oziru.«

Po prečitaniu gotovega dela se je razpredla debata. Dostikrat je prekinil kateri član čitajočega in prosil, da prečita stavek še enkrat in počasi.

Točno ob deveti uri smo odšli.

Bil sem jako zadovoljen. Ta sestanek je vplival na mene na eni strani s svojo romantičnostjo: načelnik čitajoč pri svetilki, ostali sedeči v mraku in temi na zofi, stolah in po tleh, na drugi strani s svojo družabnostjo in prijaznostjo: vse se je vršilo po pravilu: »kakor doma«. In ta točnost! Ob 8. uri mora biti vsak navzoč, kdor pride prepozno, ne more vstopiti, zakaj, ko odbije na cerkvenem stolpu 8. ura, se začne čitanje: prebere se tako odmerjen del, da se debata o njem izčrpa do devete ure. Tudi smoter teh sestankov mi je bil všeč. Sokolsko misel mora članstvo popolnoma razumeti, da bo vsakdo pravi Sokol iz ljubezni do sokolske stvari, zato se o vsem debatira in vsakdo naj zahteva pojasnila, česar ne razume.

Tako smo se shajali v načelnikovem stanovanju vso zimo vsak torek, dokler nismo dobili vsi poziva h kazenskemu sodišču zaradi prestopka zborovalnega zakona.

Po dolgi preiskavi smo bili končno oproščeni, toda veleposestnik, delodajalec načelnikov, je temu prepovedal vsako udeležbo v sokolskem življenju.

Br. načelnik je poslušal prepoved ter odgovoril:

»Gospod grof, ko sem stopil v službo, ste znali, da sem odločen Čeh, narodnjak. Sprejeli ste me zato, da bi porabil svoje znanje in izkušnost pri upravi vašega gospodarstva v vašo korist, da bi po svojem znanju delal v vašo korist. To tudi pošteno delam — svojega političnega prepričanja, svoje narodnosti nisem dal nikomur v službo, zakaj te se ne dajejo v najem!«

Dalje prih.

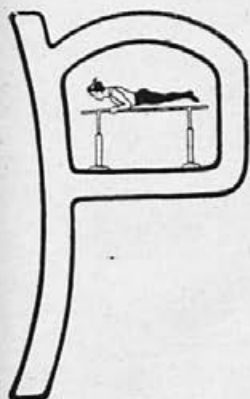
Slovensko-hrvatski tolmač.

Brat Mrava = brate Mrava; prepričal = osvedočio; pridi = dođi; drogu = preči; zgledu = primeru; tovariše = drugove; poguma = odvažnosti; zvedel = saznao; že = več; navzoča = prisutna; odkazal = odredio; stoleh = stolicama; pri kateri = kod koje; gotovega = stanovitoga; stavek = rečenicu; počasi = polaganó; družabnostjo = društvenošću; kdor = ko; zakaj ko = jer kad; stolpu = zvoniku; smoter = cilj, svrha; bil všeč = ugadao; shajali = sastajali; udeležbo = učestvovanje; prepričanja = osvedočenje.

Zgodovina telovadbe.

(Dalje.)

Novi vek: Ustanovitelji novejše telovadbe. — Telovadba v Nemčiji.



ovedal sem zadnjič, da je bilo že v začetku novega veka precej odličnih vzgojiteljev, ki so z besedo in s peresom kazali narodom pot in način resnične vzgoje mladine. Oznanjevali so glasno, da morajo imeti telesno in duševno izobraženo deco, ki naj dá narodu zdravih ljudi. Vse lepe besede in zgledi teh mož so takrat še malo zalegli. Temu se končno tudi ni čuditi, saj je bilo šolstvo še na jako nizki stopnji; ni bilo šol in še manj dobro izobraženih učiteljev, šolski obisk ni bil obvezen, samo v mestih in v večjih krajih so bile šole. Bilo je malo ljudi, ki so

znali čitati in pisati.

Šele na klic Jean Jacques Rousseau-a, na njegove odločne in temeljito premišljene besede o vzgoji, so začeli srednjeevropski narodi resno razmišljati o šolah, ki naj dajo njihovim otrokom to, kar jim starši največkrat ne morejo dati, namreč zdrav duh in zdravo telo. O zaslugah tega velikega moža za telesno vzgojo sem vam že zadnjič govoril.

Rousseau ni ostal osamljen. Pri poedinih narodih so vstali vzgojitelji, ki so začeli z vso vnemo vzgajati mladino po novih vzgojnih načelih. Ivan B. Bassedov (1723.—1790.) je ustanovil v Dessau-u v Nemčiji šolo, ki naj bi bila velika vzorna šola za vse človeštvo. Imenovala se je Philantropin, učitelji pa filantropisti. Geslo njihovega dela je bilo: vzgoja človeka. Človeka se mora vzgajati tako, da se ga pripravi za koristno, domoljubno in srečno življenje, Človek naj bo tudi na zemlji srečen. Bassedov je trdil, da je prav v telesni vzgoji glavni pogoj splošne vzgoje. Zato je obračal posebno pažnjo na telovadbo. Eden izmed utemeljiteljev novejše telovadbe je bil v Nemčiji telovadni učitelj Guts-Muts, ki je napisal več razprav o telovadbi. Glavna načela so mu bila: lepo telo, moč, spretnost, bister in svež um. — V »Philantropinu« so tedaj vadili: sabljanje, jahanje, tek, skok, borbo, dviganje bremen in vaje na lestvah. Guts-Muts je uvedel v telovadnico konja z ročaji in plezala. Posebno se je zanimal tudi za kopanje in plavanje.

Fr. Nachtegall (1781.—1847.) je bil znamenit delavec na polju telovadbe v Danski. Ustanovil je lep telovadni zavod, ki ga je vodil sam.

V Švici je prišla telovadba do velikega ugleda po zaslugah glasovitega pedagoga Ivana H. Pestalozzija (1746.—1827.). Ta znameniti mož je znan vsemu svetu kot oče moderne, vzorne ljudske šole. Bil je goreč prijatelj telovadbe, posebno prostih vaj. Pravi, da je važnost telesne

vzgoje splošna in mogoče še večja nego važnost duševne vzgoje; zato se mora gojiti telovadba v vseh šolah.

Tu sem vam torej omenil te najznamenitejše predstavnike, ustanovitelje novejše telovadbe, ki so večinoma delovali v osemnajstem stoletju in ki so pripravili popolnoma pot naslednikom na telovadnem polju v 19. stoletju. Da je žela telovadba v tem stoletju tako velikanske uspehe, da je dobila pri poedinih narodih tako širok razmah, se moramo zahvaliti edino njim.

Pojdimo tedaj k nekaterim narodom in preglejmo delo telovadbe v pretečenem, t. j. devetnajstem stoletju.

Nemčija je bila država, kjer je našla telovadba najhitreje ugodna tla za procvit. Imela pa je dosti izvrstnih delavcev. Starešina teh je bil Friderik Ljudevit Jahn (1778—1852).

Jahn je bil rojen 11. avgusta 1778. v vasi Lanz v Nemčiji, kjer je bil njegov oče pastor (protestantovski duhovnik). Zanimal se je že v mladih letih za telovadbo. Ko je končal vseučiliške študije, se je posvetil skoro izključno telesni vzgoji svojega naroda. Cilj njegovega delovanja je bil: zdravje naroda in svoboda domovine, ki jo je v oni dobi porazil Napoleon.

Jahn je zahteval od države, da mora biti telovadba obvezna za vso šoloobiskujočo mladino. Zato je on sam kot telovadni učitelj marljivo in z navdušenjem poučeval šolsko mladino v telovadbi. Kako požrtvovalen telovadni učitelj je bil, razvidimo iz tega, da je dal postaviti na lastne stroške na livadi zunaj Berlina nekoliko orodja, kjer so dijaki telovadili. Uvedel je za telovadbo posebne, lahke obleke. Vsak dijak-telovadec je nosil znak in vsi med seboj so se morali tikati.

Ostal pa ni samo pri dijaški telovadbi, ampak polagoma je začel zbirati okoli sebe tudi druge mladeniče, visokošolce, obrtnike, učitelje, profesorje i. dr., ki so telovadili pod njegovim nadzorstvom. S tem je hotel doseči, da bi telovadil ves narod, kar se mu je v resnici posrečilo. Tu je začetek nemške društvene telovadbe ali nemškega — turnerstva. Jahn je njen ustanovitelj, njen oče.

Kot gobe po dežju so vstajala po veliki Nemčiji telovadna društva, čimdalje več pristašev je pridobival Jahn za svojo misel, a Nemčija je kar naenkrat videla v Jahnu za državo nevarnega človeka, v članih telovadnih društev pa »puntarje«. Zato je prepovedala društveno telovadbo, ki je kmalu nato zopet oživila in napredovala s podvojeno silo. Gonjo države proti Jahnu in telovadnim društvom omenjam zaradi tega, ker bomo slišali, da je tudi bivša Avstrija preganjala Tyrša in Sokolstvo.

Jahn ima neprecenljive zasluge za telovadbo v Nemčiji. Kar je Slovanom Tyrš, to je Nemcem Jahn. Telovadno orodje je obogatil z drogom in bradljo, uvedel je mnogo vaj, ki jih njegovi predniki še niso poznali, jih lepo uredil, določil pravila kako in do katere mere se mora izvajati ta ali ona vaja in je temeljito popisal orodje in opravo telovadnic.

Ker je bila društvena telovadba v Nemčiji prepovedana, in sicer kar 22 let (od 1820. l. — 1842. l.) so se Jahnovi prijatelji in učenci vrgli z vso požrtvovalnostjo na šolsko telovadbo.

Eden najboljših delavcev na tem polju je bil Ernst Eiselen, rojen 1793. l. v Berlinu. — Največ zaslug za šolsko nemško telovadbo ima Adolf Spiess (1810—1858), ki je predelal vso telovadno literaturo svojih prednikov in ustvaril na podlagi tega sestav nemške telovadbe. Uvedel je tudi obvezno telovadbo za deklice. Spiessov telovadnj sestav se deli na: I. proste vaje brez orodja, II. vaje v vesi na orodju, III. vaje v opori na orodju, IV. redovne vaje. Priporočal je zelo tudi sabljanje. Poleg omenjenih delavcev za razvoj telovadbe v Nemčiji naj izmed številnih drugih imenujem še Dr. Karl Euler-a, J. C. Lion-a, dr. F. A. Schmidt-a, ki so s svojim neumornim delom pripomogli, da stoji Nemčija v telesni vzgoji na enem prvih mest. Nemci imajo danes vzorno šolsko telovadbo in močno razvito društveno telovadbo. Savez nemških telovadnih društev pod imenom »Deutsche Turnerschaft« je štel že pred vojno čez 1.000.000 turnerjev.

S tem končam s telovadbo pri Nemcih. Kaj porečete k temu, dragi mladi bratje? Da še višje dvignemo sokolsko zastavo, da pomnožimo svoje vrste, da še krepkeje zakličemo: Kdor Slovan, ta Sokol!

Dalje prih.

C. HOČEVAR:

Vaje z rutami na narodne pesmi za žensko deco.

Za izvajanje vaj se rabi belo ruto ali namizni prtlič, ki je prečno položen v trikotnik. Dolžina najdaljše stranice naj ne presega dolžine lehti. Pri pohodu se nosi ruto čez levo podleht, ki je priročno upognjena vodoravno naprej not. Temeljna postava za izvajanje je običajna kakor pri palicah: spetna stoja — ruta ravno dol. Ruta, ki jo držimo na koncih, je napeta, ravna in nekoliko nad koleni. Pri odmoru so roke v boku. Nazivoslovje je isto kakor pri palicah.

I.

Sijaj, sijaj solncece.

Temeljna postava: spetna stoja, ruta ravno dol.

Časomerje: 1—4.

- | | |
|-----|---|
| Si- | 1. Izstopna stoja z levo naprej — ruto pred prsi ravno, |
| jaj | 2. drža, |
| si- | 3. s $\frac{1}{2}$ obratom v desno (na prstih) v odnožno stojo z levo
— ruto nad glavo poševno dol v levo (desna v vzročenu
zmerno uločena, leva v odročenu), |
| jaj | 4. drža, |

- soln- 1. poklek z levo nazaj — ruto ravno na prsi,
 če-ce, oj 2.—4. drža,
 soln- 1. vzravnava v odnoženje z levo — ruto k desnemu ramenu
 ravno v desno,
 ce 2. drža,
 ru-me- 3.—4. pričeti dolnji čelni krog na levo do položaja ravno dol,
 no 1.—2. Spetna stoja k desni — dokončati krog.

O p o m b a: Na 3.—4. in 1.—2. se izvaja nepretrgano dolnji čelni krog na levo do položaja ravno dol. Ruta se pomika napeto skozi položaje: ravno dol, k levemu ramenu ravno v levo, ravno nad glavo, k desnemu ramenu ravno v desno in ravno dol.

- ka- 3. } drža.
 4. }

Sestava se izvaja 4 krat na petje prve in druge kitice na debelo tiskane zloge:

- | | |
|--|---|
| 1. Sijaj, sijaj solnčece,
oj, solnce rumeno!
Kako bom sijalo solnce,
k' sem vedno žalostno! | 2. Solnce zgodaj gori gre,
dekleta jokajo,
ker rade bi ležale,
pa vstati morajo. |
|--|---|

II.

Otok bleški.

Temeljna postava: spetna stoja — ruto ravno dol.

Časomerje: 1—3.

- | | |
|---|--|
| O-
tok
ble-
ški
kras
ne-
be-

ški
kranjske
zem-

lje

ti. | 1. „e-“ Zanožna stoja z desno — ruto ravno pred prsi,
„-na“ drža,
2. ruto navpično k levemu ramenu, leva zgoraj,
3. drža,
1. izstopna stoja z desno v stran — ruto ravno k desnemu
ramenu v desno,
2. s $\frac{1}{2}$ obratom v levo (na prstih) v zanožno stojo z desno
— ruto k d. ramenu, desna zgoraj,
3. drža,
1. spetna stoja k levi — ruto ravno nad glavo,
2. izstopna stoja z levo v stran do odnoženja z desno —
ruto ravno k levemu ramenu v levo in spojeno,
3. izstopna stoja z desno v stran do odnoženja z levo —
ruto z dolnjim lokom ravno k desnemu ramenu v desno,
1. spetna stoja k desni — ruto ravno dol,
2.—3. drža. |
|---|--|

Sestavo se izvaja 4 krat na petje 1. in 2. kitice. Petje se mora kolikor mogoče prilagoditi telovadnemu izvajanju, posebno zadnje trije takti 2. ki-

tice (nas h kraljic nebes), torej ne zateglo, ampak v istem tempu kakor drugi stih. Telovadni gibi se vrše na debelo tiskane zloge:

- | | |
|--|--|
| 1. Otok bleški,
kras nebeški,
kranjske zemlje ti.
Ven'c iz raja
te obdaja,
vse se veseli. | 2. Vali igrajo,
rib'ce imajo
dobrovoljni ples.
Ladja giblje
se in ziblje
nas h kraljic nebes. |
|--|--|

III.

O moj preljubi, dragi dom.

Temeljna postava: spetna stoja — ruto ravno dol.

Casomerje: 1—6.

- O moj preljubi dragi dom za te srce gorika
- | |
|--|
| 1.—2. Prednožiti z desno not — ruto k levemu ramenu ravno v levo, |
| 3. spetna stoja k levi — pričeti naslednji gib z rokami, |
| 4.—5. prednožiti z levo not — z dolnjim lokom ruto k desnemu ramenu ravno v desno, |
| 6. drža, |
| 1.—2. z lokom v zanožno stojo z levo — ruto pred prsi navpično, leva zgoraj, |
| 3. drža, |
| 4.—5. s $\frac{1}{1}$ obratom v levo (na prstih) do prednožne stoje z levo — z rokama drža, |
| 6. drža, |
| 1.—2. zanožna stoja z levo — ruto k desnemu ramenu ravno, desna spredaj, |
| 3. drža, |
| 4.—5. s $\frac{1}{2}$ obratom v levo v odnožno stojo z levo — ruto k levemu ramenu poševno gor v levo, |
| 6. drža, |
| 1.—2. spetna stoja k desni — ruto ravno dol, |
| 3.—6. drža. |

Sestava se izvaja 4 krat.

O p o m b a: Gibi 1. takta morajo biti nežni, zibajoči in spojeni v eno celoto, kakor bi bil to en gib.

Gibi se izvajajo na debelo tiskane zloge:

- | | |
|--|---|
| 1. O moj preljubi dragi dom,
za te srce gori, gori;
kako te zvesto ljubil bom
vse svoje žive dni! | 2. Vse ti darujem, kar imam:
roke, glavo, srce;
otrok sem še in kar ti dam,
je majhen dar za te. |
|--|---|

Odborova seja Jugosl. Sokol. Saveza. Dne 25. marca se je vršila Savezna odborova seja, ki so se je udeležili člani starih inštev in zastopniki 19 žup, odsotnost so opravičile 4 župe. Vsi Savezni funkcionarji so podali na seji točna poročila. Najvažnejši zaključki odbora so: 1. Društva, ki še niso plačala Saveznega prispevka (poreza) za l. 1921., se pozovejo, da to v kratkem roku izvrše. Društva, ki se temu pozivu ne odzovejo, se objavijo v Sokolskem Glasniku. 2. Zastopstvo Jugosl. Sokolstva se udeleži zleta COS. v Moravski Ostravi dne 1. in 2. julija t. l. in zleta Zveze francoskih gimnazij v Marseille. 3. Člani sokolskih društev, ki nimajo slavnostnega sokolskega kroja, se udeležijo vsesokolskega zleta v Ljubljani po možnosti v narodnih nošah. 4. Vsaka župa imenuje na vsakih 100 udeležnikov na vsesokolskem zletu po enega zastopnika za prehrano in enega za stanovanje. Ti zastopniki morajo dospeti dva dni pred zletom v Ljubljano, da dobijo vsa navodila za svojo skupino glede prehrane in stanovanja. 5. Vsako društvo mora imenoma prijaviti poldrug mesec pred zletom potom svoje župe vse telovadce in telovadke. Prijavljeni dobijo posebne legitimacije za vstop v oblačilnice in na zbirališče. Brez legitimacije ne bo nihče pripuščten niti k javnemu nastopu niti k tekmam. Prijave za tekme je poslati mesec dni pred zletom. Vsi tekmovalci in tekmovalke pa morajo biti prijavljeni tudi za javno telovadbo. V prijavne pole za nastop k prostim vajam se smejo sprejeti samo oni telovadci in telovadke, ki so pri izbirni tekmi dosegli vsaj 60% vseh točk in o katerih je pričakovati, da se izpopolnijo do zleta vsaj na 70%. V teku zadnjih 14 dni pred zletom se mora izvesti nova tekma za priglasišče. K javnemu nastopu se pripuste samo oni, ki dosežejo pri tej tekmi vsaj 70%. Uspehe je nemudoma raznaniti T. O., da za one, ki teh odstotkov niso dosegli, pa so bili priglasišeni prej s 60%, ne izda legitimacij. 6. Izpremembe telovadnega kroja za ženski naraščaj in žensko

deco. Bela ruta, ki jo nosi ženski naraščaj na glavi, dobi odslej namesto belih rdečih trakove. Ti rdeči trakovi tvorijo okrog glave rdeč rob. Čepice dalmatinke, ki jih nosi ženska deca, morajo biti manjše nego doslej, tako da pokrivajo le vrh glave in ne segajo preko ušes. 7. Letošnja glavna skupščina Jug. Sok. Saveza se vrši v septembru v Zagrebu. 8. Vsako društvo mora podpisati na vsakih 25 članov najmanj po 1 delež za Sokolsko Matico. Delež vplačajo ali člani ali društvo samo. 9. Povodom kraljeve poroke izroči Savez postom štafete, ki jo sestavijo člani sokolskih društev od Ljubljane do Beograda, pozdravno diplomu Nj. Vel. kralju Aleksandru I. 10. Vsako društvo mora oddati svoji župi dvojni prepis zapisnika občnega zborra. En prepis obdrži župa, enega pa odpošlje Savezu.

Priprave za vsesokolski zlet. Ministrstvo pošte je dovolilo, da se sme na pisma in dopisnice prilepiti sokolski kolek. — K mednarodni tekmi so se doslej prijavili Francozi, Čehi in Jugoslovenci. — Zletni odbor je določil cene vstopnicam za sedeže in stojišča pri javnih telovadnih nastopih v zletnih dneh, za predzletne dni so cene vstopnicam za polovico nižje. Vstopnice za 13.168 sedežev in za 28.640 stojišč so že v tisku, z razprodajo se prične takoj, ko bodo izgotovljene. — Za prenočišča je razpisan natečaj za dobavo slame, ponudbe se morajo vložiti do 15. maja. — Češko Sokolstvo je naprošeno, da vzame seboj šotore za prenočišča pod milim nebom. — Planiranje telovadišča se je pričelo dne 3. aprila, tribune in garderobe se pričnejo staviti po Veliki noči. — Za zletne dni so določene 2 dramski in 2 operni predstavi, vrhutega je zamišljena gledališka predstava pod milim nebom. Velike pevske koncerte priredijo pevska društva: Glasbena Matica, Ljubljana, Glasbena Matica, Maribor, Ljubljanski Zvon in Moravski učitelji. — 13. avgusta zapojejo združena pevska društva na grobu pokojnega staroste br. dr. Oražna. 14. avgusta bo velika pevska serenada, 15. avgusta po povorki zapojejo

peveci za to priliko od skladatelja br. Adamiča zloženi koral na besedilo: »Ti, ki si nas ustvaril kot listja in trave.« — Za udeležnike iz Jugoslavije je doslej določenih 19 posebnih vlakov, za inozemce natančno število še ni znano. — Za vse udeležnike so določene posebne železniške legitimacije. — Sokolska razstava bo nastanjena v poslopju tehniške srednje šole, ki je največje in najlepše šolsko poslopje v Ljubljani, menda tudi najlepše v vsej Jugoslaviji. — Šole, ki hočejo sodelovati pri telovadbi šolske mladine morajo javiti število udeležnikov do 1. maja. — Prehranjevalni odsek bo sam oskrbel klanje živine, da preskrbi potrebno meso za skupne kuhinje v zletnih dneh. — Prve zletne razglednice so izšle. Štiri v črnem tisku so fotografične slike pokojnega prvega staroste br. dr. Oražna, sedanjega staroste br. dr. Ravničarja, načelnika br. dr. Murnika in bratov 60 letnikov. Štiri barvaste: Beli orel, Stoj! Ujedinjenje in Naprej! Naročajo se v pisarni Jugosl. Sokol. Saveza v Ljubljani. — Cena zletnemu znaku je določena na 20 Din. Z zletnim znakom ima vsak član 1. prost vstop k mednarodni telovadni tekmi, 2. prost vstop na telovadišče k vsem javnim telovadbam, 3. prost vstop v sokolsko razstavo dne 13., 14. in 15. avgusta, 4. prost vstop v deželni muzej, 5. pravico do brezplačnega skupnega prenočišča za vse zletne dneve. — Zletni znak dobijo samo oni člani, ki so bili pred 30. marcom t. l. člani sokolskih društev. — Klavirska partitura za godbo k prostim vajam članic je dotiskana in velja 10 Din.

Tekma sokolskega naraščaja na Jesenicah. Dne 12. marca t. l. se je vršila no tranja tekma moškega naraščaja Sokolskega društva na Jesenicah. Tekmi je prisostvoval celotni društveni odbor, mnogo staršev in prijateljev sokolskega naraščaja ter člani predsedstva Gorenjske Sok. Župe: br. starosta dr. Šemrov, br. načelnik Azman in br. zapisnikar prednjaškega zbora.

Točno ob 14. uri so pod vodstvom društvenega načelnika br. Sušnika prikoračali strumnih korakov v telovadnico mladi Sokoliči v krasnih novih krojih, ki jih je nabavilo društvo z ozirom na predstoječi I. jugoslov. vsesokolski zlet v Ljubljani. Predno je pričela tekma, je nagovoril mlade

tekmovalce društveni podstarosta približno takole: Kaj je tekma in zakaj tekmujemo? Bili so časi, ko so morali jeseniški Sokoli tekmovati drugače, kakor tekmujete sedaj vi, mladi rod. Bili so časi, ko se je vse zarotilo proti nam Sokolom, ko so od vseh strani krčali nad nami, da smo cerkvi in državi nevaren element, napadali so nas dejansko, in braniti smo se morali z vsemi sredstvi za uveljavljenje naših pravic. Tekmovali smo z zglednim, poštenim življenjem vsepovsod, da smo odbijali laži in obrekovanja nasprotnikov sokolske ideje. Tekmovali smo, da se utrdimo za vse boje in neprilike, ob katere smo zadevali. Tekmovali smo z upanjem na končno zmago pravice in resnice.

In ko je napočil dan vstajenja, tedaj so hipoma umolknili naši nasprotniki. Sokoli, zvesti sinovi majke Jugoslavije, smo radostno pozdravili konec robstva in dan svobode. Toda naše delo še ni končano. Kaj bi domovina brez zvestih junaških sinov? Kdo naj leči skeleče rane, ki so jih nam zadali sovražniki slovanstva, ako ne sokolska bratska ljubav? Kaj naj bo strah zunanjim sovražnikom, ki so nam že in nam še hočejo okrniti našo last ter z bolečinami in s krvjo priborjeno svobodo? Ali ne močna armada krepkih pogumnih Sokolov? Ničesar tujega nočemo, samo svoje zahtevamo in samo svoje branimo.

Zatoraj, bratci, tekmujte, da boste silni, zgledni, popolni! Tekmujte v strah sovragom, v upanje tlačnim in v čast in ponos domovini!

Tekma se je vršila v dveh oddelkih. V višjem oddelku je tekmovalo 6 naraščajnikov, v nižjem 15. Višji oddelek je imel 120 dosegljivih točk, nižji pa 100. Uspeh je bil v višjem oddelku:

Bokal Stanko 111:50 točk, 92:92%, Pristov Ivan 110:50, 92:09%, Kleč Rado 106:50, 88:76%, Ravnik Jožef 105, 87:50%, Ravhakar Tomaž 104, 85:87%, Šimnic Peter 102, 85%; v nižjem: Pucelj Rihard 97:50 točk, 97:50%, Zmitek Nande 90, 90%, Rozman Rudolf 89:50, 89:50%, Humer Dušan 88:50, 88:50%, Bertonec Kristijan 88, 88%, Gržinič Ivan 87, 87%, Vilman Ludovik 79:50, 79:50%, Medja Makso 79:50, 79:50%, Čufer Stanko 73:50, 73:50%, Noč Ivan 71:50, 71:50%, Ravnik Zdravko 68:50, 68:50%, Regitnik Alojzij 64:50, 64:50%, Razinger Igna-

cij 57:50, 57:50%, Zmitek Franc 42, 42%, Šimnic Avgust 36, 36%.

Mlada četa pogumnih Sokoličev je zopet pokazala, da se ne straši dela v telovadnici in da hoče ostati med pravimi in dobrimi Sokoli. — Vztrajno nadaljujte, da si tudi na I. jugoslovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani priborite častno mesto v mladi jugoslovenski sokolski armadi!

J. Ravnik.

Koroška Bela — Javornik. Tukajšnji sokolski naraščaj nas je v nedeljo 12. marca prav prijetno presenetil. Naši sokoliči so vprizorili tridejanko »Prstan« od Fr. Rojca. Čeprav je igra težka, vendar se je pokazalo, da mladina z vztrajnostjo doseže vse. Nastopilo jih je okrog 60. Uloge so bile vsestransko dobro pogodne. Nastop Báragove Živke je bil v resnici prikupljiv, tekmo vse igre. Mnogo zabave sta povzročila škrata Anzele in Kreuzer. Sploh so škrtali s svojim originalnim nastopom jako ugajali.

Z občudovanjem smo opazovali 3. danje. Za kaj takega je treba vestne priprave, ki je pri tem nastopu nismo pogrešali. Ob sviranju sokolske koračnice so prikoračali na oder čvrsti Sokoliči ter se poklonili kraljiču. Njih nastop je spremljalo burno ploskanje gledalcev. Všeč nam je bil ples »kolo«, ki so ga vprizorile naše deklice — v narodnih nošah.

Izmed starejših je bil najboljši br. Šoberl, pa tudi drugi niso zaostajali.

Višek pa je dosegla igra z živo sliko. Viharni »Živio« klici in ploskanje sta pričala, da ste Sokoliči na pravi poti. Zato pa, krepko naprej, da se zopet kmalu vidimo.

V. D.

II. slet banatske sokolske župe. U Banatu postoji sokolska župa sa sedištem u Vel. Bečkereku. Ova župa ima veliki nacionalni zadatak u ovim krajevima, koji je puno Nemaca, Madjara i Rumuna. Sokoli amo stoje na braniku domovine. Župa ima osamnajest društava. Slet se priredjuje u Vršcu dne 24. i 25. maja. Za sve informacije treba se obratiti na sletski odbor u Vršcu. Jedino za saobračaj prigodom sleta

na župu u Vel. Bečkerek. Uredjeni su svi mogući odbori za priredjivanje sleta. Prvi dan biće natecanje (takmačenje), a drugi dan javna vežba. Prvi i drugi dan biće razne sokolske svečanosti. Biće pobrinuto za dobru hranu i ukonačivanje. Vežbalište će biti udešeno modernim tribinama, veliko je 6000 m². Sudelovaće vežbanjem i vojska i veliki broj školske dece. Molimo sve nove članove zavode, koji prime molbe za potporu sletu, da ga po mogućnosti potpomognu. Oni koji žele sletu prisustvovati, neka se obrate radi stana, hrane i sedišta na tribinama sletskom odboru u Vršcu (Banat).

Ant. Brazdil: Gimnastičke igre za škole i društva, Beograd 1921. Cena 7 Din. (V cirilici.) To je zbirka, ki obsega 144 najrazličnejših iger za mladino. V uvodu razlaga pisatelj važnost in pomen igranja za telesno in duševno vzgojo, potem opiše razne načine, kako se nastopi k igram, kar pojasnjujejo tudi majhne škece. Vse igre so razdeljene na štiri oddelke, in sicer: igre brez orodja (58), igre z različnim orodjem (22), igre z malo žogo (38) in igre z veliko žogo (26). Pisatelj se naslanja večinoma na češko literaturo, zato je mnogo iger enakih igram v slov. zbirki »Telovadne igre«, ki jo je priredil dr. Pivko v treh zvezkih. Knjiga bo društvom in šolam izborno služila, ker nimamo v srbohrvaščini podobne knjige, vse doslej izdane so namreč razprodane. Dobiva se pri pisatelju v Beogradu, III. gimnazija, v zalogi jo ima tudi Jugoslovenski Sokolski Savez v Ljubljani.

Dr. Ljudevit Pivko: Telovadne igre II. del. Lučalne igre z žogo. 2. popravljena izdaja. Izdala Jugoslov. Sokol. Matica v Ljubljani, Maribor 1922. Cena 5 Din. — Najboljši dokaz, da je knjiga dobra in potrebna, je druga izdaja knjige. Ker je druga izdaja popravljena, nadkriljuje prvo. S tem smo dobili zopet popolno zbirko telovadnih iger in želimo, da jo društva in šole pridno uporabljajo, ker smo doslej premalo storili za poglobitev in razvoj iger, kakor pisatelj sam pravilno trdi v uvodu. Knjiga se naroča pri Jugoslov. Sokol. Savezu v Ljubljani.

